

Nanouk Leopold Eerste regie voor theater

‘Ik doe net alsof het toneel is’

Na vijf speelfilms gaat morgen de eerste toneelregie van Nanouk Leopold in première. En dan meteen ook bij Toneelgroep Amsterdam: *Uit het leven van marionetten*, naar een film van Ingmar Bergman. ‘Ik weet eigenlijk niks van toneel.’

Sander Janssens
AMSTERDAM

Na een dag repeteren in de grote zaal van de schouwburg en met nog een lange avond ‘techniekingen doen’ in het vooruitzicht, vertelt Nanouk Leopold (49) met aanstekelijke verwondering over het regisseren van toneel. Het is ook niet niks: een eerste toneelregie meteen voor de grote zaal, meteen bij Toneelgroep Amsterdam. Of, zoals ze het zelf nuchter weet te zeggen: “Ik word in ieder geval niet gehinderd door enige kennis.”

Helemaal nieuw is het natuurlijk ook niet, Leopold heeft twintig jaar ervaring als filmmaker om uit te putten. “Ik ben natuurlijk wel gewend om beelden te maken en met acteurs te werken. Met mijn huidige partner maak ik video-installaties – dat is ook een soort ruimte-

lijk werk met mensen erin. Dus ik dacht steeds stiekem in mijn hoofd: ik ga gewoon een installatie maken en ik doe net alsof het een toneelstuk is.”

Het grote verschil met film is dat je helemaal niet concreet bent op het toneel, vertelt ze. “Als je in de auto zit, zit je helemaal niet in de auto. En daar moest ik mezelf enorm op voorbereiden, want in mijn films werk ik altijd vanuit de realiteit. Ik ben binnen mijn films altijd heel erg bezig met art direction: hoe kun je iets vertellen met de ruimte, meer nog dan met de personages? Een kamer is zelf ook al een soort personage. Wij zitten nu aan een tafel, en het feit dat we niet recht, maar schuin tegenover elkaar zitten, zou zo’n hele scène al anders maken.”

Alle realiteit eruit

“Ik dacht: ik moet het omdraaien. Ik gooi alle werkelijkheid weg, ik ga ook geen tafel neerzetten of zoiets, want dan kom ik in de verleiding. Ik haal alle realiteit eruit, maar ik hou vast aan het idee dat de ruimte emoties moet vertalen. Daar ging ik over nadenken en toen dacht

ik: ik ga een decor te maken met alleen licht.”

Uit het leven van marionetten is gebaseerd op de gelijknamige film van Ingmar Bergman. Geen onbekende voor Toneelgroep Amsterdam: directeur en huisregisseur Ivo van Hove baseerde eerder vier voorstellingen op het werk van de Zweedse toneel- en filmregisseur. Leopold: “Ik kende Bergman eigenlijk heel slecht. Mensen om mij heen wezen mij vaak op hem als ze mijn films hadden gezien. Maar toen ik zijn films ging kijken, ontdekte ik dat ik me heel erg thuis voel bij zijn karakters.”

“Hij schept een soort koude, harde, on aardige wereld. Dat is volgens mij iets noordelijks. Ik hou bijvoorbeeld ook heel erg van Franse films, maar die vrouwen in die films, met die jurkjes, daar snap ik weer minder van. Dan begrijp ik die noordelijke vrouwen, die hun mannen vreselijk manipuleren, veel beter.”

De voorstelling gaat over een aan de opper-

‘Ik begrijp die noordelijke vrouwen, die hun mannen vreselijk manipuleren, veel beter dan Françaises’

→ De eerste toneelregie van Nanouk Leopold gaat morgen in première. ‘Ik word in ieder geval niet gehinderd door enige kennis.’ FOTO JAN VERSWELD

vakte succesvolle man, die op een dag een prostituee bezoekt en haar vermoord. Behalve de moordenaar komen de verschillende personen om hem heen uitgebreid aan het woord: zijn vrouw, een goede vriend, zijn moeder en zijn psychiater. Het stuk vormt een soort reconstructie: hoe is iemand tot zo’n daad in staat?

Iedereen kan moorden

Uit het leven van marionetten, de titel zegt het al: aan alle kanten wordt er aan ons getrokken, we worden voortdurend gemanipuleerd, geduwd en gestuurd. Leopold: “Neem zijn huwelijk: dat zit echt van twee kanten mis. Zijn vrouw is niet per se agressief, maar ze manipuleert; dat is toch een vrouwelijke vorm van agressie, gebaseerd op wat je wel kan doen als je fysiek niet sterk genoeg bent.”

“Ik geloof ook dat die man die moord net zo goed niet had kunnen plegen.” Als je die gedachte doortrekt, is in principe ook iedereen tot zo’n daad in staat, volgens Leopold. “Het is niet alleen maar iets van hemzelf. Hij staat in het middenpunt, maar al die karakters om hem heen hebben invloed op zijn leven gehad, hebben bijgedragen aan dit moment. Ik heb het niet over schuld en boete, maar wel over medeverantwoordelijkheid. In elk mens zit een moment waarop de stoppen doorslaan.”

Toneelgroep Amsterdam: *Uit het leven van marionetten*, 5 t/m 12 november, Stadsschouwburg.